

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет філології та журналістики
Кафедра української мови та лінгводидактики

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
«МОВА І СУСПІЛЬСТВО (СОЦІОЛІНГВІСТИКА)»

підготовки здобувачів освіти
другого (магістерського) рівня

Луцьк – 2024

Силабус вибіркового освітнього компонента «Мова і суспільство (Соціолінгвістика)» підготовки здобувачів освіти другого (магістерського) рівня. 13 с.

25 серпня 2024 р.

Розробник:

Данилюк Н. О., професор кафедри української мови та лінгводидактики, доктор філологічних наук, професор

Погоджено:

Гарант освітньо-професійно програми:

(Олександр Межов)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри української мови та лінгводидактики

протокол № 1 від 26 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри:

(проф. Наталія Костусяк)

I. Опис вибіркового освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Для здобувачів освіти другого (магістерського) рівня усіх спеціальностей	За вибором
Кількість годин / кредитів ____ 120 / _4__		Рік навчання 1
		Семестр 1-ий
		Лекції 10 год.
		Практичні (семінарські) 14 год. Лабораторні 0 год. Індивідуальні 0 год.
ІНДЗ: €		Самостійна робота 87 год.
		Консультації 8 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання: українська		

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові: **Данилюк Ніна Олексіївна**
 Науковий ступінь: доктор філологічних наук
 Вчене звання: професор
 Посада: професор
 Контактна інформація: 0508587577; danyluk@vnu.edu.ua
nina_daniljuk@ukr.net;
 Дні занять: за розкладом: <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

- Анотація курсу.** Освітній компонент є вибіркоким. Він розширює знання про мову як суспільне явище, про взаємодію мови і суспільства. Магістранти розглядають соціолінгвістичну класифікацію мов, функціонування мови в суспільстві, соціолінгвістичну диференціацію мов, отримують відомості з історії розвитку соціолінгвістики, аналізують сучасну мовну ситуацію та мовну політику України, проблеми міжмовної та міжкультурної комунікації.
- Пререквізити.** Вивчення освітнього компонента базується на знаннях про історію українського мовознавства, функції мови, соціальну стратифікацію, отримані в результаті опанування курсів бакалаврату. **Постреквізити.** Знання, уміння і навички, здобуті в процесі вивчення освітнього компонента, потрібні для глибшого розуміння мовної ситуації, мовних проблем та свідомого впливу на них упродовж професійної

діяльності. Набуті знання магістранти зможуть використовувати для проведення самостійних досліджень у соціальних групах під час практичної роботи у закладах вищої та середньої освіти.

3. *Мета і завдання освітнього компонента. Мета ОК* – ознайомити магістрантів з опорними поняттями соціолінгвістики, з аспектами діяльності провідних мовознавців у цій галузі, із питаннями мовної ситуації та мовної політики. *Завдання ОК* – звернути увагу магістрантів на функціонування мови як суспільного явища, соціолінгвістичну класифікацію мов, соціолінгвістичну диференціацію мов, сучасну мовну ситуацію та мовну політику України, проблеми міжмовної та міжкультурної комунікації в Європі та світі.

Результати навчання (компетентності). Зміст курсу спрямований на формування таких загальних та фахових компетентностей і програмних результатів навчання:

ЗК 1. Здатність спілкуватися українською мовою (усно та письмово) на професійному рівні.

ЗК 2. Знання та розуміння предметної сфери, професійної діяльності вчителя, уміння застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу й синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії, її реалізації в професійній діяльності.

ФК 1. Здатність послуговуватися термінологією мовознавчих, літературознавчих, психолого-педагогічних дисциплін та близьких предметних галузей в освітньому процесі закладів загальної середньої освіти та науковій діяльності.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її рівні, функції, етапи розвитку; демонструвати мовну й мовленнєву компетентності в процесі фахової комунікації.

ФК 5. Здатність критично осмислювати надбання й новітні досягнення філології, педагогічної науки, методики навчання мови та літератури, здійснювати їх структурування та інтеграцію під час виконання професійних завдань з урахуванням класичних і новітніх методологічних та методичних принципів, вимог Нової української школи; формувати в учнів предметні компетентності з української та польської / англійської мов.

ПРН 2. Знає основні етапи розвитку, сучасні тенденції функціонування української літературної мови, польської, англійської мови; різні рівні мовної системи.

ПРН 7. Демонструє належний рівень володіння державною мовою для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного (педагогічного) й наукового спілкування; презентує результати власних досліджень державною мовою

ПРН 8. Застосовує знання про тенденції функціонування української літературної мови, польської/ англійської мови в професійній діяльності; характеризує теоретичні та практичні аспекти конкретної філологічної галузі.

ПРН 17. Аналізує, систематизує, узагальнює результати наукових досліджень у сферах мовознавства, літературознавства, методики навчання фахових дисциплін; оцінює результати власних наукових досліджень з використанням сучасних методів науки, інформаційних та інноваційних технологій.

Гнучкі навички (Soft skills):

- здатність логічно і критично мислити;
- вміння формувати власну думку;
- креативність, оригінальність та ініціативність;
- вміння працювати в команді;
- навички ефективної комунікації;
- навички розв'язання проблем та формування ідей;
- презентаційні навички;
- вміння керувати своїм часом, якісно виконувати завдання;
- здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимої корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.

III. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю / Бали
Змістовий модуль 1. Соціолінгвістика як галузь мовознавства. Специфіка функціонування мови у суспільстві						
Тема 1. Соціолінгвістика як галузь мовознавства. Соціолінгвістична класифікація мов. Методи соціолінгвістики. Теоретична і прикладна соціолінгвістика.	16	2	2	12	-	ДС / 5
Тема 2. Виникнення і розвиток соціолінгвістики. Основні соціологічні школи в Європі та США. Становлення і розвиток слов'янської соціолінгвістики. Українська соціолінгвістика: етапи розвитку, основні завдання.	16	2	2	12	-	ДС / 5
Тема 3. Мовна ситуація і мовна політика в Україні. Особливості мовної ситуації в пострадянській Україні. Українська мова – державна мова в Україні. Мовна політика України в галузі законодавства	16	2	2	12	-	ДС / 6

та проблеми її реалізації. Сучасна мовна ситуація.						
Тема 4. Соціолінгвістична диференціація української мови. Соціальні діалекти та їх різновиди. Соціокомунікативні аспекти жаргону. Шкільний і студентський жаргон. Суржик, міський сленг, молодіжний сленг. Гендерні аспекти мовлення.	18		2	13	3	РМГ / 6
Тема 5. Мовна особистість через призму соціолінгвістики. Лінгвоперсонологія як галузь мовознавства. Мовна особистість в епістолярному дискурсі. Текстово-дискурсивний вимір мовної особистості. Мовна особистість Т. Шевченка, Олени Пчілки, Лесі Українки, А. Кримського в аспекті лінгвоіндивідуалізації. Мовна особистість у родинному спілкуванні.	18	2	2	12	2	РМГ / 6
Тема 6. Інтерлінгвістика як галузь соціолінгвістики. Проблема міжнародної мови спілкування. Використання етнічних мов для міжнародного спілкування у різні часи. Проекти планових («штучних») міжнародних мов в історичному аспекті. Есперанто – найбільш поширена планова міжнародна мова.	16	2	2	12		ДС / 6
Тема 7. Специфіка використання мови у воєнний час. Активізація лексики і фразеології воєнної тематики в сучасній українській мові. Мовні образи захисника і ворога в засобах масової комунікації. Позивні учасників Майдану та бійців російсько-української війни. Мовні особливості художніх текстів воєнного часу.	19		2	14	3	ДС / 6
Разом за модулем 1	119	10	14	87	8	40

Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота / ІНДЗ						60
Всього годин / Балів	119	10	14	87	8	100

4. Завдання для самостійного опрацювання.

№ з/п	Тема	Кількість годин
1.	Тема 1. Соціолінгвістика як галузь мовознавства. <i>Завдання:</i> ознайомитися з науковою літературою, підготувати стислі відповіді на питання плану практичного заняття.	12
2.	Тема 2. Виникнення і розвиток соціолінгвістики. <i>Завдання:</i> ознайомитися з науковою літературою, підготувати стислі відповіді на питання плану практичного заняття.	12
3.	Тема 3. Мовна ситуація і мовна політика в Україні. <i>Завдання:</i> ознайомитися з науковою літературою, підготувати стислі відповіді на питання плану практичного заняття. Провести анкетування в малій соціальній групі (у студентській групі, у класі, в установі) та повідомити про його результати щодо використання мов (на вибір).	12
4.	Тема 4. Соціолінгвістична диференціація української мови. <i>Завдання:</i> ознайомитися з науковою літературою, підготувати стислі відповіді на питання плану практичного заняття. Зібрати ілюстративний матеріал про студентський / шкільний жаргон.	13
5.	Тема 5. Мовна особистість через призму соціолінгвістики. <i>Завдання:</i> ознайомитися з науковою літературою, підготувати стислі відповіді на питання плану практичного заняття. Підготувати повідомлення про мовну особистість відомої особи або про мовну особистість у родинному спілкуванні (на вибір).	12
6.	Тема 6. Інтерлінгвістика як галузь соціолінгвістики. <i>Завдання:</i> ознайомитися з науковою літературою, підготувати стислі відповіді на питання плану практичного заняття. Оглянути матеріали центру есперанто (корпус А, авд. 241).	12

7.	Тема 7. Специфіка використання мови у воєнний час. <i>Завдання:</i> ознайомитися з науковою літературою, підготувати стислі відповіді на питання плану практичного заняття. Зібрати ілюстративний матеріал шляхом опрацювання ЗМІ, письмового чи усного опитування (анкетування) та підготувати презентацію одного з питань плану.	14
	Разом	87

7. Індивідуальне науково-дослідне завдання

Індивідуальне науково-дослідне завдання здобувачі виконують для практичної реалізації здобутих компетентностей із освітнього компонента. Воно передбачає поглиблене опрацювання наукової літератури, самостійний добір фактичного матеріалу шляхом опитування, анкетування тощо, підготовку тексту презентації про: а) малу соціальну групу (студентську групу, клас, відділ в установі та ін.). Індивідуальне науково-дослідне завдання студенти представляють у вигляді презентацій на підсумковому занятті в аудиторії (за умови очного навчання) або із залученням платформ відеозв'язку (за умови дистанційного навчання). Максимальна кількість балів за ІНДЗ – 60 (40 балів – за зміст матеріалу, 20 балів – за оформлення і презентацію результатів).

Основні критерії оцінювання ІНДЗ: а) за зміст матеріалу – належне опрацювання наукової літератури, рівень її аналізу, самостійно дібрані приклади або записи; б) за оформлення і презентацію результатів – грамотність викладу, дотримання мовностилістичних норм, цікаві приклади, використання аудіо- та відеозаписів, залучення програми Power Point та ін.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента. Студенти повинні відвідувати лекції та семінарсько-практичні заняття за розкладом. У разі пропуску семінарсько-практичного заняття з поважних причин студентові потрібно підготувати відповіді на питання плану і скласти тему викладачеві за графіком консультацій.

Політика щодо академічної доброчесності. Самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю; посилення на джерела інформації у разі їх використання; надання достовірних відомостей про результати власної науково-навчальної та творчої діяльності.

Відповідальність за порушення норм академічної доброчесності визначена [«Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#) та [«Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки»](#).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Кожен вид роботи студенти повинні виконати згідно з розкладом: підготувати завдання для практичних занять за розкладом навчальних занять, презентувати ІНДЗ на останньому практичному занятті, скласти залік за розкладом заліково-екзаменаційної сесії. У разі пропусків занять із поважних причин і

невиконання практичних робіт студент може перескласти матеріал курсу викладачеві або комісії за графіками, визначеними деканатом.

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю знань студентів є залік. Дисципліна складається з одного змістового модуля. Рейтинг студента з дисципліни складає максимально 100 балів у такому співвідношенні: 40 балів (максимально) – за роботу впродовж семестру і 60 балів (максимально) – за модульну контрольну роботу (ІНДЗ).

Для виконання МКР (ІНДЗ) магістрант повинен провести дослідження (опитування, анкетування) в малій соціальній групі, описати і представити його результати.

Якщо студент виконає всі види робіт, залік буде виставлено за сумарною кількістю балів. У разі незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг студент може дібрати бали, виконавши певні види робіт (скласти пропущені теми, підготувати реферат або презентацію на обрану тему).

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

Підручники і посібники

1. Вусик Г. Л. Соціолінгвістика : навч. посіб. Бердянськ: Ткачук О. В., 2016. 187 с.
2. Масенко Л. Т. Нариси з соціолінгвістики. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2010. 246 с.
3. Мацюк Г. Прикладна соціолінгвістика. Питання мовної політики: навч. посіб. Львів: Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. 212 с.
4. Олікова М. О. Соціолінгвістика : навч. посібник. Київ: [б.в.], 1997. 144 с.

Додаткова література

1. Аркушин Г. «Старицька мова (Арго сліпців-жебраків Західного Полісся)». *Slavia orientalis*. 1996. Т. 14. № 2. С. 229–277.
2. Аркушин Г. Арго лаборів. *Slavia orientalis*. 2002. Т. 41. № 3. С. 447–471.
3. Аркушин Г. Словник евфемізмів, уживаних у говірках та молодіжному жаргоні Західного Полісся та західної частини Волині. Луцьк–Люблін, 2005. 198 с.
4. Бабич Н. Мовлення міста і села: конфлікт форми і змісту. *Мова і суспільство*. Львів, 2012. Вип. 3. С. 265–270.

5. Бартоліні М. О. Горбач. Українське аргю. Львів: Інститут ім. І. Крип'якевича НАН України, 2006. 636 с.
6. Бацевич Ф., Чернуха В. Мовна особистість у сімейному спілкуванні: лексико-семантичні виміри: монографія. Львів: ПАІС, 2014. 182 с.
7. Белей Л. Класифікація елементів мовного ландшафту. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Мовознавство*. Луцьк, 2012. №1(226). С. 10–16.
8. Белей Л. Соціолінгвістичне висвітлення терміна «мовний ландшафт». *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2010. Вип. 23. С. 36–40.
9. Брицин В. М. Соціолінгвістика. Українська мова: енциклопедія / редкол.: В. М. Русанівський (співголова), О. О. Тараненко (співголова), М. П. Зяблюк та ін. 2-ге вид., випр. і доп. Київ: Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. С. 424–425.
10. Данилюк Н. Аспекти вивчення української мови й культури в працях Івана Огієнка. *Україна – Канада : сучасні наукові студії*: кол. моногр : у 3-х кн. Кн. 1. = Ukraine – Canada : Modern Scientific Studies : Collective Monograph : in three books. Book 1. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. С. 86–95.
11. Данилюк Н. Використання української та іноземних мов як риса лінгвоперсони Олени Пчілки (до 175-річчя від дня народження). *Лінгвістичні студії. Linguistic Studies*. 2024. Вип. 48. С. 17–36. <https://doi.org/10.31558/1815-3070.2024.48.2> <https://jlingst.donnu.edu.ua/article/view/16456>
12. Данилюк Н. Есперанто – успішний проект міжнародної планової мови: 130 років функціонування (Міжнародному року творця есперанто Людвіга Заменгофа присвячено). *Актуальні питання іноземної філології*: наук. журнал. Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки. 2017. № 6. С. 45–52.
13. Данилюк Н. Зміни у функціонуванні української мови в 2014–2024 роках. *Лінгвосфера учора, сьогодні, завтра*: матеріали Першої міжнародної наукової конференції пам'яті професора Костянтина Тищенка (10–12 жовтня 2024 року, м. Київ, КНУ імені Тараса Шевченка). С. 255–259. <https://drive.google.com/.../1U2E7I8aSyvc3YxIccHKX6KDYXdccG4bm/view>
14. Данилюк Н. О. Мовна політика України в контексті європейського досвіду. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки: Філологічні науки. Мовознавство*. 2013. № 22 (271). С. 36–41.
15. Данилюк Н. О. Наукове вивчення і викладання есперанто в Україні у XX – на початку XXI століття. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки: Філологічні науки. Мовознавство*. 2019. № 10. С. 34–40.
16. Данилюк Н. Фольклорні джерела пісенних текстів у часи російсько-української війни. *Культура слова. Culture of the Word*: зб. наук. праць / Інститут української мови. 2023. Вип. 1 (98). С. 42–56. <https://ks.iul-nasu.org.ua/vypusky-zhurnalu/2023-2/zbirnyk-kultura-slova-98-2023.html>

17. Данилюк Н., Рогач О. Джерела формування мовної особистості Агатангела Кримського. *Культура слова. Culture of the Word*: зб. наук. праць / Інститут української мови. Вип. 95. К., 2021. С. 17–27. https://iul-nasu.org.ua/wp-content/uploads/2022/08/2_ks_95.pdf
18. Данилюк Н. О., Рогач О. О. Інтерлінгвістика: методичні рекомендації для студентів спеціальності 035 Філологія ОПП «Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика» денної та заочної форм навчання. Луцьк: Надстир'я, 2024. 56 с. <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/25050>.
19. Данилюк Н., Рогач О. Українська та іноземні мови як чинник лінгвоіндивідуалізації Лесі Українки. *Лінгвістичні студії. Linguistic Studies*. 2024. Вип. 47. С. 54–67. DOI: <https://doi.org/10.31558/1815-3070.2024.47.5> URL: <https://jlingst.donnu.edu.ua/article/view/15835>
20. Данилюк Н. О., Рогач О. О. Сучасні напрями мовознавства: соціолінгвістика і комунікативна лінгвістика. *Theoretical foundations in practice and science. Abstracts of XIV International Scientific and Practical Conference*. Bilbao, Spain (21–24.12. 2021). Р. 466 – 470. DOI: 10.46299/ISG.2021.II.XIV.
21. Загнітко А. Теорія лінгвоперсонології: монографія. Вінниця: Нілан-Лтд, 2017. 136 с.
22. Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної» (2019 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2704-19#Text>
23. Залізняка Г., Масенко Л. Мовна ситуація Києва: день сьогоднішній та прийдешній. Київ: ВД «Академія», 2001. 95 с.
24. Їжакевич Г. П. Соціолінгвістична школа на Україні. *Мовознавство*. 1986. № 4. С. 42–51.
25. Комплексне дослідження: Як війна змінила мене та країну. Підсумки року. https://ratinggroup.ua/research/ukraine/kompleksne_dosl_dzhennya_yak_v_yna_zm_nila_mene_ta_kra_nu_p_dsumki_roku.html
26. Конституція України. Офіційне видання. Прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. К.: Вид. дім „Інюре”, 2004. 104 с.
27. Королевич О. І. Книга про есперанто. Київ: Наукова думка, 1989. 253 с.
28. Куць О. М. Мовна політика в державотворчих процесах України: навч. посібник. Харків: Основа, 2004. 274 с.
29. Лазаренко Л. Досвід мовних політик світу й українська перспектива (інформаційно-аналітичний огляд). *Українська мова*. 2003. № 4. С. 3–22.
30. Малаш О. В. Мовна свідомість та мовна поведінка українців у повномасштабній війні: дискусії та мовний активізм. *Studia Linguistica*. 2023. Вип. 22. С. 99–115.
31. Масенко Л. Мова і суспільство. Постколоніальний вимір. Київ : Просвіта; ВД «Академія», 2004. 163 с.
32. Масенко Л. Т. Мова радянського тоталітаризму. Київ: Кліо, 2017. 240 с.
33. Масенко Л. Мовна ситуація України в соціолінгвістичних вимірах. Війна з Росією вплинула на багатьох. *Радіо Свобода*. 1 травня 2020а. <https://www.radiosvoboda.org/a/30586236.html>
34. Мартос С.А. Мовний портрет міста як складник соціолінгвістичної практики студентів. *Філологічна освіта: компетентнісна парадигма*: матеріали Міжнародної науково-

- практичної заочної інтернет-конференції (15 листопада 2019 р.). Миколаїв: МНУ імені В. О. Сухомлинського, 2019. С.110–112.
35. Мацюк Г. П. Соціолінгвістика як інтеграційний напрям досліджень в умовах сучасної парадигми: міжнародний досвід й українська перспектива. *Наукові записки НаУКМА*. Том 137. Філологічні науки (Мовознавство). 2012. С. 28–34.
36. Мацько Л. Семантико-функціональні аспекти тексту міста. *Дивослово*. 2008. № 11 (620). С. 30–33.
37. Миколенко Т. Соціальні діалекти української мови. Міський сленг: навч.-метод. посіб. для студ. філол. ф-тів ВНЗ. 2-е вид., перероб. та доповн. Тернопіль: ТНПУ імені Володимира Гнатюка, 2016. 61 с.
38. Мовна політика та мовна ситуація в Україні: аналіз і рекомендації / за ред. Ю. Бестерс-Дільгер. Київ: ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. 363 с.
39. Олійник О. Ю. Термінологія опису мовного ландшафту у вітчизняному та зарубіжному мовознавстві. *Термінологічний вісник*. 2013. Вип 2 (1). С. 150–154.
40. Петренко О. Д., Ісаєв Е. Ш., Петренко Д. О. Мова чоловіків і жінок як одиниця соціолінгвістичного дослідження. *Мовознавство*. 1999. № 1. С. 64–71.
41. Погрібний А. Державна мова як важіль українського державотворення. *Мовознавство*: доп. та повід. IV Міжн. конгресу українців / відп. ред. В. Німчук. К.: Пульсари, 2002. С. 142–149.
42. Романчук С. М. Культура мовлення студентів як лінгвокогнітивна й моральна проблема: зміна акцентів після повномасштабного вторгнення Росії в Україну. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2023. Т. 34 (73) № 1. Ч. 1. С. 76–80. https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2023/1_2023/part_1/13.pdf
43. Ставицька Л. Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференціація української мови. Київ: Критика, 2005. 462 с.
44. Ставицька Л. Короткий словник жаргонної лексики української мови. Київ: Критика, 2003. 334 с.
45. Ставицька Л. О. Українська мова без табу. Словник. К.: Критика, 2008. 455 с. <https://dokumen.pub/9668978013.html>
46. Сікора Г. Текст міста як лінгвістичний феномен. *Українська мова*. 2016. № 4. С.122–135.
47. Сукаленко Т. М. «Гендер» як соціолінгвістичне поняття. 2013. http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/627/1/582_IR.pdf
48. Фаріон І. Діяхронна соціолінгвістика: історія терміна та галузі мовознавства. *Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології»*. 2014. № 791. С. 154–162.
49. Черемська О. С. Лексична та граматична інтерференція в сучасній українській літературній мові як наслідок українсько-російського білінгвізму: автореф. дис....канд. філол. наук: 10.02.01 / ХДПУ. Харків, 2002. 24 с.
50. Шапошникова І. Проблема соціального характеру мови у лінгвістиці США. *Південний архів. Філологічні науки*: зб. наук. праць. Вип. 21. Херсон: Вид-во ХДУ, 2003. С. 38–42.

51. Цар І. Українське повсякденне мовлення в міському молодіжному середовищі: структура і функціонування. Київ: НАН України, Інститут української мови, 2018. 251 с.
52. Danylyuk N. Changes in the functions of the Ukrainian language at the modern stage. *10th International European Conference on Interdisciplinary Scientific Research* (August 27–29, 2024, Zurich, Switzerland): Abstract book / Ed. Dr. M. E. Kalgı, Dr. N. Demikrol. IKSAD Publishing House, 2024. P.119. <https://iksadyayinevi.com/wp-content/uploads/2024/10/CURRENT-STUDIES-IN-SOCIAL-SCIENCES-5.pdf>
53. Danylyuk N. Interlingvistiko kaj esperantologio en la universitata Esperanto-centro en Ukrainio. *Internacia Pedagogia Revuo*. 2020. N-ro 4. P. 40–47.
54. Danylyuk N. Motives for switching to the Ukrainian language during the russian-ukrainian war. *Current dynamic in communication: international symposium on the communication, information and society* (Gasiantepe University, May 9–10 2024, Turkey): Abstracts book. IKSAD Publishing House, 2024. P. 149. <https://www.iksadinstitute.org/post/international-symposium-on-communication-information-and-society-highlights-current-dynamics-in-com>